

Multikulturní a multireligiozní výchova

Vypracovaly: Gabriela Brychtová

Zuzana Labantová

Zuzana Lamperová

Pamela Marková

Lucie Stanjurová

Rozvojově-vzdělávací program pro žáky gymnázií

Tento projekt reaguje na ilustrativní situaci, která může nastat ve třídě na gymnáziu. Před prázdninami se třídní učitel dozví, že do jeho třídy od nového školního roku nastoupí sourozenecký muslimský pár (chlapec a dívka). Chce předejít špatné interpretaci těchto situací: dívka je celkově zamklřejší než její vrstevnice a chodí po celou výuku zahalená. Její bratr se chová autoritativněji k ženám (problém i učitel – žena), musí se pravidelně modlit, oba dva nejedí s ostatními studenty ve školní jídelně a během ramadánu dodržují pravidla předepsané islámem atd.

1. Identifikace tématu

Hlavním tématem projektu je interakce arabského muslimského studenta s ostatními studenty gymnázia s humanitním zaměřením (v jedné třídě) v ČR.

Bližší zaměření na vnímání rozdílností vyplývajících z náboženského vyznání v kolektivu

- rozdílné zkušenosti muslimských chlapců a dívek v třídním kolektivu
- rozdílné vnímání muslimských chlapců a dívek jejich nemuslimskými spolužáky
  - dívka – viditelnější znaky náboženského projevu např. díky oděvu
  - chlapec - viditelnější znaky náboženského projevu např. kvůli povinnosti modlit se pětkrát denně
- rozdíly v denním harmonogramu a společenských návycích vyplývajících z náboženství: povinnost jíst rituálně čisté jídlo, zákaz požívání omamných nápojů a látek, rituální očista, půst v měsíci ramadán,...

2. Cíle projektu

Hlavním cílem projektu je zvýšení informovanosti, protože studenti mají často zkreslené informace, a to nejen z médií. Na základě tohoto bodu se očekává zlepšení vztahů a komunikace mezi studenty muslimského a nemuslimského vyznání, a to zejména prostřednictvím:

- osvojením si znalostí, dovedností (viz níže) a z toho vyplývajících postojů vedoucích k hlavnímu cíli
- vybudováním nejen tolerantní atmosféry, ale především respektu a pochopení odlišností
- vzbuzením empatie

Po ukončení projektu selepší vztahy mezi studenty. Bude probíhat spontánnější a uvolněnější komunikace, studenti se nebudou bát vzájemných odlišností a budou si více vycházet vstříc. To bude jistě napomáhat i samotné výuce a celkové atmosféře ve třídě.

Nedá se samozřejmě předpokládat stoprocentně pozitivní zlepšení, jelikož projekt je pouze krátkodobý a jedinec je permanentně pod vlivem okolí (např. rodina). Přesto se dá očekávat, že se studenti nad problematikou minimálně zamyslí a určitá část (i když třeba jen minimální, což bude zajisté přínosem) změní svůj (původně negativní) názor.

3. Identifikace informačních zdrojů pro vedoucího projektu

- religionistická literatura pojednávající o islámu (doporučení autoři např. M. Mendel, L. Kropáček, M. Müller, A. Kovacs,...)
- odborná literatura pojednávající o multikulturní a multireligiozní výchově (doporučení autoři např. Barša a kol., D. Průcha, publikace nadace Člověk v tísni a Multikulturního centra Praha)
- internet (nutnost odlišovat odborné a vyznavačské stránky)
- konzultace s odborníky na religionistiku (např. islamisté na relevantních katedrách univerzit v ČR a SR) a multikulturní a multireligiozní výchovu (např. pracovníci Kabinetu multikulturní výchovy PeaDF MU; PhDr. David Václavík, Ph.D,...)
- média (vedoucí projektu by se měl zaměřit jednak na periodika a brožury islámských center a mešit, a na druhé straně také na obraz islámu v komerčních a veřejnoprávních médiích)
- „vlastní zkušenost“ a využití „vlastního poznání“
- návštěva tematických přednášek, muslimských center, mešit a konzultace s jejich

představitely

4. Identifikace metod

Projekt bude probíhat v rámci výuky Občanské nauky v rozsahu jedné vyučovací hodiny týdně po dobu jednoho pololetí. Jeho realizace se ujmu speciálně vyškolení odborníci pocházející z prostředí vně školy, protože autorita vyučujícího vyplývající z jeho povinnosti hodnotit, by mohla narušit spotánnost projevů studentů, a zároveň by mohlo dojít k oboustrannému ovlivnění projektu pramenícího z předcházejících zkušeností mezi učitely a studenty. Z tohoto důvodu musí vyučující zdůraznit, že celá výuka neovlivní hodnocení studentů. Projekt se snaží v první řadě informovat, a ne hodnotit.

Harmonogram pololetí (cca. 15 vyučovacích hodin) bude následovný:

1.hodina

- seznámení studentů s tematikou a formou následujících hodin

2.hodina

- zjistit jaké je povědomí o islámu mezi studenty majoritní společnosti (vedoucí projektu na první hodině klade otázky typu: co se vám vybaví, když se řekne islám?...)

- rozdatání a vyplnění dotazníků, které budou reflektovat názory studentů na téma

- dát jim za úkol zjistit během do příští hodiny informace o islámu

3.hodina

- studenti podají získané informace a muslimský student a vedoucí projektu na ně budou reagovat

4.hodina

- hraní psycho-sociálních her podporujících schopnost empatie a kritického myšlení

5. hodina

- přednáška odborníka a následná diskuze

- kladení kontroverzních otázek, na které budou studenti reagovat

6. hodina

- návštěva mešity

7. hodina

- přednáška vyznavače a následná diskuze

8. hodina

- hraní psycho-sociálních her podporujících schopnost empatie a kritického myšlení

9 a 10. hodina

- návštěva cestovatele (hudebníka) a promítání cestopisů (ukázka hudebních nahrávek) a dokumentů o islámu

11. hodina

- exkurze na výstavu umění s islamskou tematikou

12. a 13. hodina

- debaty na téma: co je majoritním studentům na islámu blízké a naopak, co by mohlo být zajímavé pro muslimy na tradicích majoritních studentů a naopak nezajímavé či negativní...

14. hodina

- tvorba studentských výstupů

15. hodina

- závěrečná diskuze
- opětovné rozdělení a vyplnění stejných dotazníků jako ve 2. hodině

5. Prezentace

Prezentace bude dvojího typu, jednu z nich vytvoří studenti např. v podobě nástěnky, webové stránky, přednášky pro vrstevníky na téma islám. Každý individuálně vypracuje úvahu na relevantní téma.

Druhý typ prezentace vytvoří sám vedoucí projektu pro učitele školy, a to formou přednášky a následné debaty, při kterých nastíní nejen konečné výsledky, ale i průběh projektu.

6. Evaluace

Vedoucí projektu bude sám pro sebe vyhodnocovat jednotlivé hodiny a viditelnost změny, případné postupné pokroky. Ve svém závěrečném hodnocení se zaměří zejména na vývoj názorů studentů z majoritní a minoritní skupiny. Svoji pozornost zaostří také na to, zda se rozšířily jejich znalosti a zda jsou schopni kritické argumentace (zda jsou schopni hodnotit nejenom ostatní, ale i sami sebe). V neposlední řadě vedoucí projektu vyhodnotí úkoly studentů (individuální úvahy a kolektivní nástěnky či webové stránky) a celkovou atmosféru ve třídě.

